

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

1. Omnipotentiam eamque infinitam in Deo certum esse ex fide & ratione naturali est.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94274](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94274)

QVÆSTIO I.

An sit Omnipotentia in Deo.

NATIVAM potentiam ad extra creaturam, quæ de facto sunt, Deo primæ causæ adesse demonstratum est d. r. q. 3. cert. 2. n. 1. ubi esse ens aliquod à se, primum scilicet actuum principium cæterorum, quæ de facto sunt ostendimus. Quoniam vero ultra ea, quæ de facto sunt, plura, ac fortasse infinita, sunt possibilia, ad quæ omnia potentia actiua Dei ad extra extendi debet, ut omnipotentia, seu omnium potentia actiua in actu primo sit: id vero potentia actiua eorum, quæ de facto sunt, demonstratione non ostenditur: secundo ex ea demonstratione cum solum euincitur, Deum mediate omnium, quæ de facto sunt, causam esse, ad quod satis est, quod primam creatam causam producat, & hæc secundam, & secunda tertiam &c. non inde fieri omnium potentiam actiua habere. Videndum ergo nunc est, an ea potentia actiua Dei ad extra, quæ ea demonstratione euincitur, ad possibilia omnia creata extendatur, ac proinde omnium potentia, siue omnipotentia debeat censeri?

CERTAMEN I.

Omnipotentiam, eamque infinitam in Deo esse certum ex fide, & ratione naturali est.

EX Philosophis, qui vnum verum Deum agnouerunt, nemo fuit, qui ipsi omnipotentiam denegaverit. Imo tacite ij omnes, qui Deum primam causam efficientem omnium asseruerunt, eius omnipotentiam tacite videntur admisisse: cum eadem sit ratio de creatis intra possibilitatem relictis, ut fieri à Deo possint, acque de his, quæ ab statu eo ad absolutam existentiam tradidit Deus: expresse tamen eam veritatem edidit Agatho Philosophus percutus carminibus hisce.

Hec etiam ipse Deus, solumque carere videtur. Infinitum ut faciat, quod factum est, atque per actum. De Aristotele dubius est Soarius d. 3. metaph. sect. 17. tum. 5. an ita de Dei Omnipotentia iudicari; cum tamen n. 25. fateatur ea Agathonis carmina ab Aristotele recitata, laudatamque eorum sententiam esse 6. ethicor. c. 2. in qua exemplo illo vnius impossibilis, quod ab sphæra Omnipotentia excluditur sola, & cuncta impossibilia excluduntur, atque possibile omnium potentia actiua, siue omnipotentia in Deo affirmatur. Idem sensu Cicero 2. & 3. de natura Deor. his verbis. Nihil est, quod Deus sperare non possit; & quidem sine labore villo: consensit Seneca 4. de benef. c. 7. & 8. ac Poetæ sæpe Iovem suorum Deorum supremum (atque inde etiam Olympum, seu celum eius sedem pro continenti continens vsurpantes) Omnipotentem vocant. Eumque, ut refert Ludouic. Vives in 4. de ciuit. Dei c. 17. dextra sceptrum, lava vero, vel aquilam vel victoriam renentem depingebant: quia omnia virtute, & adiuuitate sua vincere, à nulloque vinci posse iudicabant: quare & eam inuictam aiebat Seneca supra. Huic tamen veritati aduersari videtur Aulicenna 9. metaph. c. 4. qui vnum effectum tantum ait à Deo immediate productum, & medio illo alios, & sic deinceps reliquos. Primum vero immediatum eius effectum substantiam primum separatam esse docuit 5. met. tract. 4. huius exortu consensit Auerroes ad 2. de celo text. 35. ubi cum videtur indicasse Aristoteles.

2. Cæterum catholica, & de fide veritas est Deum omnium creatorum possibilem potentiam actiua, siue omnipotentiam habere. Genes. 17. Ego Deus omnipotens:

ambula coram me. Iob. 42. Scio quia omnia potest, ceterique fere in concordantiis Biblicis Deus omnipotens à sacra pagina repetitus inuenitur. Passim insuper nihil Deo impossibile esse dicitur Sap. 11. 18. Math. 19. 26. Apud Deum autem omnia possibilia sunt, id quod & Marci 10. 27. eisdem verbis habetur. Item Luc. 1. Non erit impossibile apud Deum omne verbum. Unde & Math. 17. 20. Si habueritis fidem sicut granum synapis, nihil impossibile erit vobis, Et Marci 9. Si potes credere, omnia possibilia sunt credenti. Quia minime fide, atque fiducia, seu confidentia in Deum eius potentia, quæ ad omnia se extendit nostræ voluntati, ac desiderijs, quasi reuincitur, Dei voluntate humanis votis annuente. Tertio hanc eandem veritatem continent innumera alia scripturæ testimonia quibus nemine cuiusque diuinæ voluntati resistere posse clatur Genes. 50. Num Dei possumus resistere voluntati? 2. Paralip. 20. In manu tua est fortitudo & potentia: nec quisquam tibi potest resistere. Iob. 9. Quis ei resistit, & parem habuit c. 41. Quis enim resistere potest valui meo? Plal. 25. Quis est, qui resistit tibi. Prou. 30. Nec est Rex, qui resistat ei. Sap. 11. Virtuti brachij tui, quis resistit? Omnipotentem enim solum omnis resistentia cum victoria impossibilis: ac proinde, ut supra memoravi ad Iouis omnipotentiam significandam in seua eius idololatricæ victoriæ ponebant. Denique id ipsum probatur ex locis illis, quibus ea quæ non sunt, sicut ea, quæ sunt vocare dicitur. Scilicet quia ex nihilo cuncta ad esse potentia sua potest traducere: ob hæc Dei omnipotentia, ut fidei dogma in omnibus confessionibus, seu professionibus fidei apud Concilia omnia adstruitur, acque in viroque symbolo cum reliquis attributis de Deo quotidie in Ecclesiis, & recitando & canendo.

3. Iam vero pro eadem veritate rationibus naturalibus, ac demonstrationibus pugnandum est. Et quamquam ea demonstratione entis à se, & necessarij, causæque proinde primæ formaliter, & in terminis non demonstratur, virtualiter ea ostenditur. Scuta enim semel per illam potentia Dei actiua ad extra, multifariam ad possibilia, ac non repugnantia reliqua extendi debere demonstratur. Primo, quia infinita esse debet: alij, ni ad omnia possibilia reliqua à Deo extenderetur, eius virtus, & actiuitas infinita non esset: sicut nec infinita esset eius scientia, ni ad intelligibilia omnia creata representanda se se extenderet. Quod autem debeat esse infinita multo etiam ex capite probatur. Primo: quia, cum ab alio non sit, sed adiectiue metaphysicæ, ac substantiue etiam, physicæ à se sit, à quo limitetur non est. Secundo, quia quoduis prædicatum diuinum omnem sui generis imperfectionem debet, quæ diuinum, excludere: limitatio autem potentia actiua ad extra imperfectio est: ergo, quia diuina potentia actiua ad extra debet esse infinita. Tertio: quia maius aliquid ea in suo genere potentia actiue esse posset: quod repugnat prædicato diuino: quia cuiusque finito addi aliquid potest, & cui addi non potest infinitum est. Quarto: quia, ut sæpe dixi ex d. 3. q. vlt. omne diuinum prædicatum Deo intrinsecum, quia diuinum indiuisibiliter, non solum physicæ, sed metaphysicæ etiam, est infinitum per denegationem termini, etiam extrinseci: quod longe quidem amplius est, quam, quod ad præsens institutum est satis.

4. Secundo: prima illa consequentia ex infinitate potentia huius Dei ad potentiam omnium possibilem reliquorum à Deo, siue creatorum, præter similem consequentiam ex scientia infinitate ad omniscientiam, sic ostenditur. Quia, quidquid ab alio esse potest, ac proinde possibile creatum est, per alicuius potentiam esse ab alio potest: ergo vel per potentiam Dei, & intendimus, vel aliter à Deo potentiam: de quo inquiri an à Deo proxime, vel remote sit? si nullatenus à Deo sit, redeunt argumenta processus infiniti, vel circuli causalitatum impossibiles, ut arguebamus d. 1. in demonstratione entis à se, seu Dei, & causæ primæ. Vel plures causæ primæ, ac Dei admiuendi erunt contra demonstratam Dei vnitatem singularem, & immultiplicabilem. Quod si illud, per cuius potentiam illud possibile creatum esse potest, à Dei potentia sit, ut altero dilemmatis membro dicitur: ergo hoc ens, eiusque potentia hæc participata à Deo est: ergo, secundum quod perfectionis sine imperfectione dicitur, seu, quatenus ab imperfectione decocta est, atque intelligitur,

ORTEGA
IN A. pari
D. VIa

ligitur, in Deo est: ergo poterit illud possibile ab hac Dei potentia esse. Secundo, si ab alterius potentia, ac non à diuina illud aliquod possibile esse poterit: ergo limitata ex ea parte potentia Dei est, ac non infinita: ergo ex infinitate potentia Dei actiua ad extra recte inferitur Dei omnipotentia. Quod probationi primæ illationis responderi poterat: consutabitur in subiicienda iam demonstratione deducta ex illa etiam de ente à se, & causa prima huius vniuersi.

5. Tertio demonstratur ex eadem citata demonstratione: quia causa prima creatorum necessario adest ei potentia productiua immediate omnium, quæ de facto creata sunt: ergo adest ei potentia productiua omnium creatorum possibilem: duplex illatio in hoc disensu est, atque viraque necessaria, & legitima ostendenda erit, ut discursum conueniat, atque elusiones tactæ in questionis præfatione omnino immobiliter obtineant. Prima est potentia immediatæ actiue creatorum omnium, quæ de facto sunt ex prædicato iam demonstrato in Deo causæ primæ eorum: quia ostensa secunda quæso immobiliter præcluditur. Huius autem consequentiæ legitimitas, & necessitas ostensa satis est n. 4. probatione 1. Dices tamen eam rationem præ continentia virtutis & potentia actiue immediate creatæ in causa prima increata non inferre in causa prima virtutem actiuam immediatam eorum omnium, quæ de facto creata sunt. Non enim ex virtute productiua potentia vitalis, quæ proximum principium actuum vitalium est, inferitur in Deo, qui eam produxit, esse virtutem actiuam proximam vitalem actuum nostrorum vitalium; imo hanc in Deo esse repugnat. Sed certe consequentia legitima est, atque, ut talis, à Theologis omnibus admittitur. Cum enim proxima actiuitas, ut sic, perfectionem sine imperfectione, vel potius nullam imperfectionem dicat, atque quicquid ab alio principaliter acquiesce est præ contineri debet eminentiori modo formaliter in illo, manifeste fit, virtutem omnem actiuam proximam creatorum, quæ imperfectionem non dicat Deo assignandam esse. In potentia autem, seu principio proximo vitali creato, & est proximitas agendi, & modus agendi immanenter, siue recipiendo in se actum, & actionem (si ab eo distinguitur) qua sit: hoc autem imperfectionem dicit principij receptiuum, & subiectum, quæ Deo proinde repugnat: quæque non ex virtute actiua immediata creaturæ, quæ tali venit, sed ex imperfectione modi operandi, & principij passiuui viuentis: quare nec Deo proxima actiuitas repugnat: sed necessario admittenda in eo est ob rationem datam: sique immediate nobiscum ad actus vitales concurrere Deus admittitur; quin inferatur, quod eos debeat positius recipere: sicuti, neque, quod possit, aut debeat esse subiectum, aut materia, ex eo quod materiam omnem, & subiectum producat, quia hæc imperfectionem inuoluunt.

6. Iam vero illationis secundæ (quod, si ad omnia possibile, quæ creata de facto sunt, potentia actiua Dei extendatur, etiam ad possibile omnia, seu in se non repugnantia) necessitas ostenditur, atque etiam prima præoccupatur. Primo enim extendi ad possibile omnia earundem specierum cum creatis euidentissimum est: ut propterea hispano proloquio dicatur: *quien hace un cesso, hara cie*: milleque exemplis artificum probari apertissime poterit. Sed vniuersim de omni possibili, cuiusvis speciei sit, ostenditur. Quia titulus, quo Deus ad possibile creata, quæ de facto creata sunt, concurrunt, est ratio entis non à se, sed alio indigentis, ut sit: atqui hæc ratio communis est omni enti, quod essentia sua non includit negationem essendi (cuiusmodi solum est chimæra, & impossibile) ergo in omni ente possibile est titulus, & ratio, quam Dei potentia actiua respicit, cuiusque titulo Deus ad illud concurrere, illudque agere queat. Ergo in Deo est potentia actiua respectu omnium possibilem, & non repugnantiam, seu implicantium contradictionem. Hæc ratio est, quam instruit S. Thom. 1. contr. gent. c. 22. argumento 2. licet non satis illam nonnulli Thomistæ calluerint; cententes S. Thomæ doctrinam esse Deum ad solum entis prædicatum concurrere: quasi actio physica præcisua prædicatum effectus esse possit: cum vix id actioni intentionali, seu cognitioni, imo, ne vix quidem, à plerisque concedatur. Sed tamen titulum solum concurrere, & actiuitatis diuinæ, non autem effectum, entis præ-

dicatum ibi designauit S. Thom. ac proinde dixit ens esse, effectum per se, & proprium Dei; non, quia illud solum prædicatum in rebus agat, sed, quia illud ratione sui, & per se formaliter à Deo sit in rebus; cætera vero ratione, & titulo illius, solumque materialiter, & identice: quia, illi identificata cum sint, nequeunt non simul cum illo prædicato fieri.

7. Præter hæc autem alie etiam sunt, quæ efficaciter diuinam omnipotentiam summamque Dei potentiam suadeant. Primo enim facilitas summa, quæ vniuersum hoc Deus produxit, verbo scilicet solo, Genes. 1. & Psal. 148. summam eius potentiam, seu omnipotentiam suadet. Secundo: quia, qui tot, tamque varia, & pene innumera produxit, quæ nouimus, & multo plura, quæ nondum nobis ex ignotis orbis plagis propalata sunt, nonnulli ex summa arte, & potentia, cui nihil non subiaceat, se gere in vniuersi productione potuit. Tertio: quia ex nulla supeditata ipsi materia, vel extrinseca virtutis iuuamine, ac proinde omnino ex nihilo, seu non esse puro rerum. Nulla autem maior potentia esse ex cogitatione potest, ea, quæ res ex non esse puro earum, seu puro nihilo, ad esse potest traducere. Quæ enim longissime ab esse distant summa virtute, ut ad esse trahantur opus habent. Atque, quæ neque in potentia materia, neque in alia quapiam sui causatiua virtute sunt, sed in puro nihilo sui, longissime, ac distantissime ab esse sunt: ergo summa virtute actiua, ut trahantur ad esse opus habent. Dices hanc rationem, vel implicare in terminis, vel nihil probare: si enim omnis causatiua virtus etiam actiuam, complectitur, non erit potentia actiua rerum in Deo. Nam eam semoueri oportet, ut quæ ante creationem non erant, in puro nihilo sui essent. Si autem virtus causatiua eam non includit, ratio videtur leuis: nam concurrens causæ materialis receptiuum, seu passiuum supplere virtute creata aliqua non iudico impossibile. Multa hic de creatione, & potentia creatiua dicenda essent, non vulgaria, sententia autem quasi dogmaticis in Philosophia non solum consona sed necessaria. Ne tamen ea propriis extrahamus sedibus, ad difficultatem præsentem dico. In exelusione omnis virtutis causatiue necessaria ad purum nihil actiuam etiam virtutem includi, non eam de qua disputatur, sed alterius cuiusvis agentis, & cuius exelusione recte inferitur Dei virtutem actiuam summam esse debere: quia quicquid alterius actiuitatis in aliis non solum esse, sed cogitari potest, ut rerum esse in aliquo sui præcedere extra Deum intelligeretur, in solo Deo est, in quo purum nihil non sunt. Cum tamen tam in se, quam in reliquis causis earum, quæ nullatenus præcellere, purum nihil essent.

CERTAMEN II.

Nonnullis difficultatibus occurritur, &ibi amplius omnipotentia essentia, & infinitas explicatur.

1. Dices primo: iuxta dicta omnipotentia obiectum, seu adequatum terminus in tota sua latitudine est, quicquid possibile est: ergo nequit naturali ratione demonstrari: imo nec probabiliter suaderi. Ex quo liquido apparet rationes omnes efficaciores, quas efformauimus ex naturalibus principiis deductas, ac proinde naturales rationes, imo demonstrationes, appellauimus fallaces vniuersim esse. Probatur consequentia illa: quia intra latitudinem possibilem plura supernaturalia continentur. Vel ergo probatur ratione naturali ad hæc potentiam actiuam Dei extendi, vel non: si non probatur, non probatur omnium possibilem potentiam, seu omnipotentiam in Deo ratione naturali: si probatur: ergo probatur lumine naturali possibilitas supernaturalium fidei mysteriorum, quod est absurdum: quia, si id probetur, non probatur extendi Dei potentiam ad omnia possibile. Secundo: quia semel ex ratione naturali statuto Deum posse omnia possibile, facile colligi potest hæc, & plura alia posse. Multa circa hanc difficultatem Soar. d. 30. met. scilicet. 17. à n. 24.

2. Breuitus